

e) Rozlišujte: [y] – [ʏ]

[y]	[ʏ]
<i>cruel</i> [kryɛl]	<i>ruelle</i> [ryɛl]
<i>concluant</i> [kɔ̃klyã]	<i>nuance</i> [nyãs]
<i>affluent</i> [aflyã]	<i>tuant</i> [tyã]
<i>obstruer</i> [ɔpstrye]	<i>muette</i> [myɛt]

f) Vyslovujte ve větách:

Je suis allé aux Tuilleries. Les Ruelles de Rueil sont bruyantes. Ce linguiste le lui traduit. Le cuisinier prépare des huîtres et une truite. Apportez-nous des fruits tout de suite. Il veut vous conduire de Suisse en Suède. Le bruit de la pluie m'ennuie.

g) Vyslovujte: [w]

39

<i>moi</i> [mwa]	<i>foire</i> [fwar]	<i>doué</i> [dwe]
<i>loin</i> [lwɛ̃]	<i>point</i> [pwɛ̃]	<i>louer</i> [lwe]
<i>oui</i> [wi]	<i>poing</i> [pwɛ̃]	<i>ouest</i> [west]
<i>doigt</i> [dwa]	<i>voir</i> [vwar]	<i>bouée</i> [bwe]
<i>témoin</i> [temwɛ̃]	<i>moindre</i> [mwɛ̃dr]	<i>joueur</i> [ʒwɔɛr]
<i>alouette</i> [alwet]	<i>pingouin</i> [pɛ̃gwɛ̃]	<i>douane</i> [dwan]

h) Rozlišujte: [u] – [w]

[u]	[w]
<i>brouette</i> [bruet]	<i>mouette</i> [mwet]
<i>cloué</i> [klue]	<i>boueux</i> [bwø]
<i>écrouer</i> [ekrue]	<i>nouveux</i> [nwø]
<i>trouer</i> [true]	<i>joueur</i> [ʒwɔɛr]

i) Vyslovujte ve větách:

Les pingouins ont besoin de froid. Je crois que François le voit. Louis a besoin d'un témoin. Elle voyage dans l'ouest. Je le vois de moins en moins. Un peignoir en soie noire. Pourquoi encore trois oiseaux? Il se réjouit de ses jouets.

j) Rozlišujte: [ʏ] – [w]

40

[ʏ]	[w]	
<i>nuée</i> [nyɛ]	<i>noué</i> [nwe]	
<i>buée</i> [byɛ]	<i>bouée</i> [bwe]	
<i>ruée</i> [ryɛ]	<i>roué</i> [rwe]	
<i>huit</i> [ɥit]	<i>oui</i> [wi]	
<i>juin</i> [ʒyɛ̃]	<i>joint</i> [ʒwɛ̃]	
<i>lui</i> [lyi]	<i>Louis</i> [lwi]	
<i>la lulette</i> [lalɥɛt]	<i>l'alouette</i> [lalwet]	
<i>la ruelle</i> [larɥɛl]	<i>la rouelle</i> [larwel]	
<i>six juin</i> [sizɥyɛ̃]	<i>ci-joint</i> [sizwɛ̃]	
[j]	[ʏ]	[w]
<i>lieur</i> [ljɔɛr]	<i>lueur</i> [lyɔɛr]	<i>loueur</i> [lwɔɛr]
<i>miette</i> [mjɛt]	<i>muette</i> [myɛt]	<i>mouette</i> [mwet]

k) Pozorujte střídání jednotlivých polokonsonantů ve větách a pečlivě vyslovujte:

Juliette reviendra nous rejoindre bientôt. Lucien veut nous revoir le huit juillet à Juan-les-Pins. Antoine a besoin de moins de soins. Il doit mieux travailler avec le matériel audio-visuel. Essayons de préparer des œufs brouillés et des nouilles au gruyère. Il va bien jouer, j'en suis sûre. Elle est loin de moi et de lui.

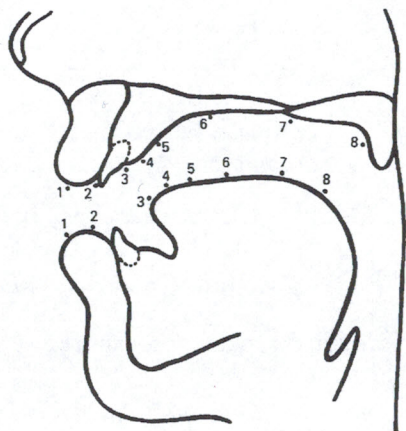
5. VÝSLOVNOST FRANCOUZSKÝCH SOUHLÁSEK

41

Francouzský konsonantický systém není tak bohatý jako konsonantický systém češtiny. Ve francouzštině se nevyskytují souhlásky polozávěrové (afrikáty) jako české [c] a [č]. Existuje zde *h* pouze jako grafický znak (viz dále výklad o *h muet* a *h aspiré*), laryngálu [h] podobně jako veláru [x] a vibrantu [ʀ] francouzský hláskový inventář vůbec nezná. Souhlásky [t'] a [d'] existují ve francouzštině pouze jako poziční varianty hlásek [t] a [d] v kombinaci s následujícím [i] nebo [j].

Žádná souhláska ve francouzštině nemůže být slabikotvorná, jako je tomu např. u českého [l] nebo [r], (slovo *metr* můžeme v češtině rozdělit na 2 slabiky *me-tr*; ve francouzštině slovo *quatre* je jednoslabičné [katʀ]). V hyper-

korektní výslovnosti nebo při interpretaci verše lze toto slovo rozdělit do dvou slabik; pak by se ovšem vyslovovala koncová samohláska *e caduc*, která by byla opěrným vokalickým elementem druhé slabiky [katrə]. V běžné současné francouzštině je však tato výslovnost již ojedinělá (alespoň v izolované pozici).

29. Schematické znázornění francouzských souhlásek

		1	2	3	4	5	6	7	8		
způsob artikulace	závěrové	p		t				k		neznělé	ústní
		b		d				g		znělé	
		m		n			ɲ			znělé	
	úžinové		f	s		ʃ				neznělé	ústní
		v	z	l	ʒ	j	r	(R)	znělé		
		1	2	3	4	5	6	7	8		
		místo artikulace									

1. bilabiální; 2. labiodentální; 3.–4. prealveolární; 5. postalveolární; 6. palatální; 7. velární; 8. uvulární

(podle Rigaulta)

Všechny francouzské souhlásky se vyslovují s větší napjatostí a přesností než souhlásky české. Projevuje se to především v rozlišování znělých a neznělých souhlásek na konci slova, ale i v realizaci pevnějšího závěru u nosových souhlásek [m], [n] (např. rozdílná výslovnost koncového [m] ve dvojicích fr. *l'homme* – č. *lom*, fr. *dame* – č. *dám*). Vlastní zvuková kvalita izolovaných francouzských souhlásek je poměrně blízká českým souhláskám. Hláskové okolí, do něhož jsou jednotlivé konsonanty zasazovány, je však velmi odlišné (kombinace s 16 samohláskami, kombinace s polokonsonanty aj.). Proto i výsledná zvuková podoba jednotlivých konsonantů v přirozeném mluvním proudu se zdá být jiná, než na jakou je zvyklý student ze své mateřštiny.

Schematicky jsou znázorněny francouzské souhlásky podle způsobu a místa tvoření na obrázku 29.

5.1 Rozdělení souhlásek

Podle způsobu artikulace dělíme francouzské souhlásky na dvě základní skupiny: souhlásky *závěrové* a *úžinové*.

5.1.1 Souhlásky závěrové

Při artikulaci těchto souhlásek se na některém místě nadhrtanových dutin vytvoří úplný závěr, na nějž naráží expirační vzduchový proud. Závěr se náhle uvolní a dochází k prudkému úniku vzduchu.

Závěrové souhlásky dělíme dále podle účasti nebo neúčasti hlasivek na: *znělé*, při nichž jsou hlasivky v činnosti, *neznělé*, při nichž jsou hlasivky nečinné, artikulační napětí je zde však větší než u neznělých.

Podle zapojení nosní dutiny rozlišujeme souhlásky: *ústní*, při nichž měkké patro uzavírá průchod do dutiny nosní, *nosové*, při jejichž artikulaci je měkké patro spuštěno a výdechový proud prochází také do dutiny nosní.

Podle místa, na kterém se závěr utvoří, rozeznáváme souhlásky:

<i>bilabiální</i>	[p] neznělé	[b] znělé	[m] znělé nosové
<i>prealveolární</i>	[t] neznělé	[d] znělé	[n] znělé nosové
<i>palatální</i>	–	–	[ɲ] znělé nosové
<i>velární</i>	[k] neznělé	[g] znělé	–

Poznámka:

- a) Souhlásky [t] – [d] bývají v podrobnější klasifikaci označovány jako alveodentální, neboť se artikulují více vpředu než např. české *t, d*.
- b) Francouzské [k] je artikulováno někdy blíže tvrdému patru než [k] české – záleží na hláskovém okolí.
- c) Výslovnost [tʰ] a [dʰ] před následujícím [i] nebo [j] se ve francouzštině vyskytuje pouze jako varianta ve spojení s následujícím [i], např.: *tiens* – [tjɛ̃] i [tʰjɛ̃], *diable* [djabl] i [dʰjabl], kdežto v češtině jsou to samostatné funkční jednotky.

5.1.2 Souhlásky úžinové

Při artikulaci těchto souhlásek se na některém místě nadhrtanových dutin postaví do cesty výdechovému proudu pouze částečná překážka. Většinou tento výdechový proud prochází středem bez přerušení po celou dobu trvání hlásky. Obdobně jako u souhlásek závěrových rozeznáváme i v této skupině souhlásky znělé a neznělé, neexistují nosové frikativy.

Podle toho, na kterém místě je úžina vytvořena, rozlišujeme ve francouzštině souhlásky:

<i>labiodentální</i>	[f] neznělé	[v] znělé
<i>prealveolární</i>	[s] neznělé	[z] znělé
<i>postalveolární</i>	[ʃ] neznělé	[ʒ] znělé
<i>palatální</i>	–	[j] znělé

K souhláskám úžinovým dále patří souhlásky *laterální* (bokové), při nichž výdechový proud prochází po stranách, zatímco překážka je uprostřed; z francouzských souhlásek patří do této skupiny alveolární [l].

Poslední hláskou, kterou řadíme k souhláskám úžinovým, je *vibrant* [r] (souhlásky kmitavá). Při artikulaci kmitavých souhlásek je výdechový proud, který prochází středem, přerušován. Nejrozšířenější francouzské [r] – tzv. «*r parisien*», je zpravidla označováno jako hlásky dorzovelární (výjimečně též jako uvulární). Souhlásky *r* a *l* bývají označovány jako tzv. *likvidy*.

5.2 Protiklad znělosti ve francouzském souhláskovém systému

Oproti češtině má ve francouzštině znělost koncových souhlásek rozlišovací platnost. Existuje řada dvojic, u kterých se protiklad znělosti výrazně projevuje nejen na začátku či uprostřed slov (*peau – beau, tout – doux* aj.), ale právě na konci slova. Jsou to např. dvojice:

vite – vide, neuf – neuve, manche – mange, douce – douze

Poznámka:

I když se v hovorové francouzštině občas ukáže, že tato znělost není v koncových pozicích u některých slovních spojení přesně dodržována (velmi často zejména u *r*), neznamená to, že by tento protiklad ztrácel svůj význam; je to pouze znak méně přesné výslovnosti, nebo jde o spojení, kde působí asimilační zákony.

5.3 Asimilace souhlásek

Obdobně jako v řadě jiných jazyků existuje i ve francouzštině asimilace znělosti. Ve francouzštině je nejčastější tzv. *anticipační* (*regresivní*) asimilace, což znamená, že první konsonant přebírá kvalitu druhého konsonantu. Tato asimilace se vyskytuje uvnitř slov, ale také uvnitř rytmických skupin a projevuje se tím, že se sousední konsonanty přizpůsobují podle uvedeného pravidla svou znělostí. Vedle toho existuje také *progresivní* asimilace, při níž předchozí hlásky ovlivňuje hlásky následující (např. ve slově *peuple* může dojít ke ztrátě znělosti u souhlásky *l* vlivem předcházejícího *p*).

5.3.1 Desonorizace nastává v tom případě, kdy např. souhlásky *b* ve slově *absent* ztrácí svou znělost vlivem následujícího neznělého *s* a vyslovíme pak [apsɑ̃]. (V transkripci je někdy naznačena pouze desonorizace či sonorizace konvenčním znakem pod danou souhláskou, např. [aḅsɑ̃].)

5.3.2 Opačným jevem je *sonorizace*, která se projevuje např. ve slově *anecdote* [anegdɔt], popř. [anɛkdɔt]. V rytmické skupině může nastat asimilace např. ve spojeních

il trouve tout [iltru-ftu], *une chose simple* [ynfo-s-ɛ-pl] apod.

Ve francouzštině ztrácejí souhlásky při desonorizaci svou znělost, ale zachovávají si většinou vlastní charakteristické artikulační napětí. Z hlásky znělé se tedy nemusí stát (při běžném tempu hovoru) přímo odpovídající párová neznělá, jako je tomu např. v češtině. Artikulační napětí je větší u souhlásek neznělých než znělých a zůstává většinou i při sonorizaci neznělých souhlásek zachováno. Poněkud jiná situace je ovšem při rychlém tempu promluvy, které je většinou příčinou toho, že nastává desonorizace úplná, a to nejen u stálých dvojic sousedních konsonantů uprostřed slova, ale i ve spojení, jako je např. *tout de suite* [tutsɥit].

5.4 Zdvojení souhlásek – geminace

V běžné francouzské výslovnosti se zdvojené (geminované) souhlásky vyslovují uvnitř slova jen velmi zřídka. Většina zdvojených grafických znaků se vyslovuje jako souhláska jednoduchá (*l'effet, littérature* apod.). Jen v některých slovech – např. *illustrer, immense* – se v slavnostnějším nebo emocionálně zabarveném stylu mohou dané konsonanty vyslovit zdvojeně.

Existují však:

a) některé slovesné tvary, v nichž zdvojená výslovnost souhlásek má svůj funkční význam v pozicích typu:

il espérait [r] – *il espérerait* [rr]
il éclairait [r] – *il éclairerait* [rr]
il courait [r] – *il courrait* [rr]

b) různá spojení uvnitř rytmické skupiny, která zdvojenou výslovnost také vyžadují vzhledem k zachování správného smyslu celého výrazu. Je to např. ve výrazech typu:

la dent – *là dedans*
tu trouve bien – *tu te trouve bien*
il a vu – *il l'a vu*
tu mens – *tu me mens*

6. SOUHLÁSKY ZÁVĚROVÉ

6.1 Souhlásky závěrové ústní [p] – [b], [t] – [d], [k] – [g]

6.1.1 Souhlásky bilabiální [p], [b]

Charakteristickým znakem těchto dvou závěrových souhlásek je obouřetný závěr, který je u francouzských souhlásek pevnější než u [p] – [b] českého. Jazyk je celkem v neutrálním postavení, nezúčastňuje se aktivně artikulační; [p] je souhláska neznělá, [b] je znělá.

6.1.1.1 Souhláska [p]

Grafické označení: **p, pp**

A. Na začátku slova se *p* vyslovuje, ať za ním následuje jakákoliv samohláska nebo souhláska – s výjimkou grafému *h* (spojení *ph*):

paix, Paris, pitié, pomme, peu, pont, puis, psychique, pneu, plein, prose, prestige atd.

B. Uprostřed slova se *p* většinou vyslovuje:

après, septembre, Egypte, corruption, capital, coupable, symptôme, susceptible atd.

Výjimka: v některých případech se grafém *p* před *t* nevysloví:

compte [kõt], *promptement, baptiser* [batize], *sculpter* [skylte], *Baptiste* aj.

C. Koncové *p* se obvykle nevyslovuje:

beaucoup [boku], *trop* [tro], *champ* [šã], *sirop, loup* apod.

Výjimku však tvoří některá jednoslabičná francouzská slova a slova cizí:

cap [kap], *stop* [stɔp], *handicap, clip* atd.

D. Grafické spojení *pp* vyslovujeme vždy jako [p]:

apporter [apɔrte], *appliquer* [aplike], *grippe* [grip], *appel* [apel], *applaudir* atd.

6.1.1.2 Souhláska [b]

Grafické označení: **b, bb**

A. Na začátku slova se *b* vyslovuje, ať za ním následuje jakákoliv samohláska, polosouhláska nebo souhláska:

beaucoup [boku], *balon* [balõ], *bis, bien, blanc, bombe, bu, bleu, blond, brun, brin, bruit*, atd.

B. Uprostřed slova se *b* zpravidla vyslovuje:

combat [kõba], *obligé* [ɔbliže], *habit* [abi], *éblouir, combien, labial, robinet* atd.

Výjimku tvoří spojení *b+c*, *b+s*, *b+t*, kde dochází k částečné nebo i úplné desonorizaci [b]:

absolument [apsɔlymā], *abscisse* [apsis], *obtenir* [ɔptəni:r],
obscurité [ɔpskyrite], *obstacle* [ɔpstakl] atd.

C. *Koncové b* se většinou ve francouzských slovech nevyslovuje:

aplomb [aplō], *Colomb* [kolō], *plomb* [plō].

Vyslovuje se však zpravidla ve slovech cizího původu:

club [klɛb], *baobab* [baɔbab], *snob* [snɔb], *nabab* [nabab], *Job* [ʒɔb] apod.

D. *Grafické spojení bb*, které se vyskytuje ve francouzštině ojediněle, vyslovujeme jako [b]:

abbé [abe], *abbaye*, *rabbin*, *sabbat* atd.

Protiklad znělosti souhlásek [p] – [b] slouží k rozlišení významu řady slov. Pro českého mluvčího je zvláště důležité dodržovat znělost [b] ve finální pozici.

Opozice:

<i>pu</i> – <i>bu</i>	<i>député</i> – <i>débuter</i>	<i>trompe</i> – <i>trombe</i>
<i>peau</i> – <i>beau</i>	<i>appris</i> – <i>abri</i>	<i>serpe</i> – <i>serbe</i>

6.1.2 *Souhlásky alveodentální [t], [d]*

Při artikulaci těchto souhlásek se závěr vytváří tím, že se okraje jazyka přitlačí k okrajům patra; u souhlásky [t] se hrot jazyka výrazně dotýká zadní stěny horních řezáků, u [d] je artikulace poněkud povolnější a jazyk je lehce posunutý dozadu; tento rozdíl v artikulaci je však z hlediska funkčního nepodstatný. Rty se artikulace aktivně neúčastní, tvoří podélnou, nepřilíhající otevřenou štěrbinu.

6.1.2.1 *Souhlásky [t]*

Grafické označení: *t*, *tt*, *th*

A. *Na začátku slova* se *t* vyslovuje, ať následuje jakákoliv samohláska, polosouhláska nebo souhláska:

terre, *tissu*, *toujours*, *toi*, *tout*, *tant*, *train*, *tranche*, *trois*, *tube*,
turbine, *typique* apod.

B. *Uprostřed slova* se *t* většinou vyslovuje:

a) V intervokální pozici mezi vyslovenými ústními či nosovými vokály:

était, *étable*, *monter*, *bateau* atd.

b) Následuje-li souhláska nebo předchází-li jiný konsonant:

septembre, *actif*, *pastille*, *autrement*, *atlantique*, *altitude*, *atmosphère*, *atlas* atd.

c) Předchází-li souhláska *s* skupinu *ti* (popř. ve slovech, kde bylo toto *s* ještě ve staré francouzštině):

modestie, *question*, *vestiaire*, *chrétien*, *Etienne* atd.

(O výslovnosti spojení *ti* viz výklad u souhlásky [s].)

d) V odvozeninách slovesa *tenir* (*maintien* apod.).

e) Ve slovesných tvarech jako

nous étions, *nous arrêtions*, *nous hâtions* atd.

Souhláska *t* se nevyslovuje

– v kompozitech typu *Montmartre*, *Montréal*, *Montparnasse*, *Montpellier* (kde je v základu tzv. «t muet», ale vyslovuje se ve slovech *Montreuil* [mōtrœj], *Montreux* [mōtrø], *Montretout* [mōtrtu] apod.,

– v souhláskovém spojení *-sth-*: *asthm* [asm], *asthmatique*, *isthimique*,
– ve slově *hautbois* [obwa].

C. a) *Koncové t* se většinou ve francouzských slovech nevyslovuje:

sujet [syʒɛ], *complet* [kōplɛ], *ticket*, *vingt*, *présent*, *vert* [vɛ:r],
haut [o] apod.

b) Existuje však řada jednoslabičných slov, dále slov přejatých a vlastních jmen, kde se *t* na konci vyslovuje:

net [nɛt], *mat* [mat], *l'est* [lɛst], *l'ouest* [lwest], *cobalt*, *transit*,
mazout, *brut*, *ballast*, *toast* [to:st], apod.

c) U některých slov je při výslovnosti koncového *t* jisté kolísání:

but, *soit*, *un fait* atd.

D. *Grafické spojení tt* se vyslovuje ve francouzských slovech jako [t]:

littérature, datte, attaque, attendre, patte atd.

V některých italských, latinských a řeckých jménech, dále pak ve slově *netteté* se vyslovuje [tt] zdvojené [nette].

E. *Grafické spojení th* se všeobecně vyslovuje jako [t]:

théâtre [tea:tr], *pathétique, luth, rythme* [ritm], *ethnique* [etnik], *zénith, myth* [mit], *mammouth* [mamut] apod.

F. *Koncové -ct* se v řadě slov vyslovuje jako [kt]:

correct [kɔrɛkt], *direct, contact* [kɔtɛkt], *intellect* [ɛ̃telekt], *tact* [takt].

Nevyslovuje se však ve slovech:

aspect [aspɛ], *suspect* [syspɛ], *respect* [rɛspɛ], *instinct* [ɛ̃stɛ̃] apod.

6.1.2.2 Souhláska [d]

Grafické označení: **d, dd, dh**

A. *Na začátku slova* se *d* vyslovuje, ať za ním následuje jakákoliv samohláska, polosouhláska nebo souhláska:

dit, demain, dame, donner, doux, doit, dans, drogue, droit, drap, drôle atd.

B. *Uprostřed slova* se *d* většinou vyslovuje:

a) Vždy se *d* vyslovuje v intervokální pozici mezi vyslovenými vokály:

adult, idole, odeur, rideau, demander, idée atd.

b) Vždy se vyslovuje, předchází-li *d* jiná souhláska:

solde [sɔld], *pardon, Amsterdam* atd.

c) Většinou se vyslovuje, následuje-li za *d* jiný konsonant:

adresse, adjectif, admirer, cendrier, administratif apod.

Výjimku však tvoří výslovnost složených tvarů jako

grand-père [grãpɛ:r], *grand-rue* [grãry], *grand-tante* [grãtãt];

před samohláskou však koncové *d* vážeme jako [t]:

grand-oncle [grãtɔ̃kl], *grand enfant* [grãtãfã]

Poznámka:

t i d se při *liaison* vyslovují [t].

C. *Koncové d* se většinou nevyslovuje:

chaud [ʃo], *regard* [rɛgar], *lourd, Nord, Ronsard*

Výjimku však tvoří některá jednoslabičná slova, přejatá slova a vlastní jména:

Sud [syd], *Le Cid* [ləsid], *Alfred, David, Bagdad, Talmud* [talmyd], *Mohammed* [mɔamɛd] atd.

D. *Grafické spojení dd* se vyslovuje jako [d]:

paddock [padɔk], *addition* [adisjɔ̃], *pudding* [pudinj] atd.

E. *Grafické spojení dh* se vyslovuje jako [d]:

adhérer [adere], odvozeniny tohoto slova a některá vlastní jména.

Protiklad znělosti souhlásek [t] – [d] slouží k rozlišení významu řady slov. Podobně jako u koncového [b] je i zde nutné dodržovat znělost u koncového [d], na kterou nejsme z mateřštiny zvyklí.

Opozice:

<i>tors – dors</i>	<i>côté – coder</i>	<i>monte – monde</i>
<i>tu – du</i>	<i>rentre – rendre</i>	<i>coûte – coude</i>
<i>ton – don</i>	<i>tortu – tordu</i>	<i>vite – vide</i>
<i>teint – daim</i>		<i>honte – onde</i>
<i>toi – doit</i>		<i>amante – amande</i>
<i>tout – doux</i>		<i>rente – rende</i>

6.1.3 Souhlásky velární [k], [g]

Charakteristickým rysem těchto dvou konsonantů je utvoření závěru tím, že se zadní díl hřbetu jazyka přitiskne k měkkému patru. (Ve francouzštině je někdy artikulace posunuta směrem dopředu k tvrdému patru a souhlásky

mohou být lehce palatalizovány, zejména následuje-li po nich vysoké přední [i], popř. [e].) Závěr je pevnější při artikulaci neznělého [k] než při znělém [g].

6.1.3.1 Souhláska [k]

Grafické označení: **k, q, qu, c – cc** (před a, o, u), **ch, x**

A. Grafický znak *k* se vždy vyslovuje jako [k], a to na začátku slova, uprostřed i na konci:

kilogramme, kiosque, kilomètre, kaki, moka, fakir, ski, basket, polka, Balkan, stick [stik], *dock* [dɔk]; spojení *ck* se vyslovuje zpravidla [k].

B. Grafický znak *q* bez spojení s následujícím *-u* se vyskytuje pouze v koncové pozici u slov *coq* a *cing*, kde se vyslovuje koncové [k] – s výjimkou spojení *cing* + konsonant, kde koncové [k] ve standardní výslovnosti nevyslovujeme:

cing filles [sɛ̃fi].

C. Grafické spojení *qu*

a) Na začátku slova se vyslovuje *qu* jako [k]:

que [kə], *qui* [ki], *quai* [ke], *quinze* [kɛ̃z], *quoi* [kwa], *quand* [kɑ̃] atd.

b) Uprostřed a na konci slova se *qu* vyslovuje většinou jako [k]:

disque [disk], *marquer*, *liqueur* [likœ:r], *équilibre*, *masquer*, *fréquent* [frekɑ̃] atd.

Výjimku tvoří spojení *qu + i*, *qu + e*, *qu + a*, která se vyskytují v tzv. slovech „učených“; zde se potom vyslovuje obvykle [k] + následující polokonsonant:

équilatéral [ekvilateral], *déliquescent* [delikjesɑ̃], *aquarium* [akwarjɔm], *équatorial* [ekwatorial], *adéquat* [adekwat], *quaker* [kwakœr], *quartz* [kwarts];

někdy dochází ke kolísání *quadruple* [kwadrypl/kadrypl], aj.

c) Grafické spojení *cqu*, popř. *cq* vyslovujeme jako [k]:

grecque [grek], *acquérir* [akeri:r], *Lacq* [lak] atd.

D. Grafický znak *c + a, o, u*

a) Na začátku slova se vyslovuje *c* před samohláskami *a, o, u* a před souhláskami jako [k]:

comédie, cœur [kœr], *contre, coin, café, côté, clef, classe, créer, crever, croire, crocus* atd.

b) Uprostřed slova se *c* před *a, o, u* i před souhláskou vyslovuje zpravidla [k]:

aucun, académie, décamper, écureuil, cacao, dictée, écrire, acte, cactus, docteur, correct atd.

Výjimky:

a) Slovo *second* a jeho odvozeniny, kde grafický znak *c* vyslovujeme [g] – [səgɔ̃] nebo [zgɔ̃], *secondaire* [səgɔ̃der] nebo [zgɔ̃der] apod.

b) Dále některá slova, která jsme již uvedli u souhlásky [t] – např. *l'aspect* [laspe], *l'instinct* [lɛ̃stɛ̃] atd., kde se grafém *c* nevyslovuje.

c) Koncové *c* se v řadě slov vyslovuje:

sac [sak], *lac* [lak], *chic* [fik], *bloc* [blɔk], *choc* [ʃɔk], *grec* [grɛk], *avec* [avɛk], *duc* [dyk], *sec* atd.

Nevyslovuje se však většinou po nosové samohlásce:

banc [bɑ̃], *franc* [frɑ̃], *blanc, donc* (fakultativní fonostylistická varianta)

a dále ve slovech jako *estomac* [ɛstɔma], *tabac* [taba], *porc* [pɔr], *caoutchouc* [kautʃu] atd.

E. Grafické spojení *cc*

a) Před samohláskami *a, o, u* vyslovujeme toto spojení vždy jako [k]:

occuper, occasion, accord, accuser, accueillir atd.

b) Následuje-li souhláska *r* nebo *l*, vyslovujeme vždy [k]:

accroître, acclamer, occlusive, ecclésiastique atd.

Poznámka:

♦ Následují-li po spojení *cc* samohláska *i* nebo *e*, vyslovujeme obvykle [ks] (viz výslovnost souhlásky [s]).

F. *Grafické spojení ch (cch)* vyslovujeme jako [k] převážně jen v tzv. slovech „učených“, často přejatých z řečtiny, v některých vlastních jménech a odborných názvech.

a) *ch* na začátku slova před samohláskou nebo uprostřed slova v intervokální pozici:

choral [koral], *chaos* [kao], *chœur* [kœr], *écho* [eko], *psychiatre* [psikjatr], *psychanalyse*, *machiavélique*, *Michel-Ange* apod.

b) *ch* před souhláskou nebo po souhlásce:

orchestre [ɔrkestr], *orchidée* [ɔrkide], *archéologue* [arkeɔlog], *saccharine*, *technique*, *chlore*, *chrome*, *chrétien*, *chronique*, *Christ*, *chrysanthème* apod.

c) *ch* koncové, které se vyslovuje jako [k], se vyskytuje poměrně zřídka:

loch [lɔk], *Bach* [bak], *Zurich* [zyrik] atd.

Poznámka:

Pro výslovnost grafického spojení *ch* je třeba si uvědomit, že slova pocházející ze společného základu nemusí mít vždy shodnou výslovnost grafického spojení *ch* v různých odvozeninách. Záleží zejména na tom, zda dané slovo patří do běžného základního inventáře francouzského současného slovníku, nebo je naopak považováno za slovo odborné, učené a v běžné mluvě málo frekventované:

psychique [psifik] – *psychiatre* [psikjatr]
bronchite [brɔfit] – *bronchotomie* [brɔkɔtɔmi]

G. *Grafické označení x*

a) *x* vyslovujeme jako [ks] vždy ve slovech začínajících *ex* + souhláska:

excuser [ɛkskyze], *expert* [ɛksper], *extraordinaire* [ɛkstraɔrdiner], *exclure* [ɛksklyr] apod.

b) Koncové *x* se většinou nevyslovuje:

paix [pɛ], *doux* [du], *prix* [pri], *goux* [gø] atd.

Výjimku však tvoří některá slova přejatá, učená a vlastní jména, ve kterých se koncové *x* vyslovuje:

index [ɛdɛks], *onyx* [ɔniks], *box*, *Aix* [ɛks], *Phénix* apod.

c) *x* vyslovujeme jako [ks] v některých dalších pozicích na začátku a uprostřed slova:

xylophone [ksilɔfɔn], *vexer* [vɛkse], *axe* [aks], *boxer*, *maxime* apod.

Poznámka:

Často však vyslovujeme grafický znak *x* jako [gz], případně [z], (viz výslovnost souhlásky [g]).

6.1.3.2 Souhláska [g]

Grafické označení: *g, gg, gu, x, c, gh*

A. *Grafický znak g*

a) Na začátku a uprostřed slova se vyslovuje jako [g] před samohláskami *a, o, u*:

gauche [go], *gaz* [gaz], *gamme* [gam], *gonflé*, *gosse*, *gigantesque* [zigãtesk], *égaux* [ego], *légume* [legym], *auguste*, *aigu* [egy] atd.

b) Na začátku a uprostřed slova se zpravidla vyslovuje jako [g] před následující souhláskou:

grand [grã], *gros* [gro], *glace*, *glisser*, *globe*, *gruyère* [gryje:r], *grain*, *église*, *énigme*, *segment*, *augmenter*, *chagrin*, *gris* [gri] atd.

Výjimka:

Existují však slova, kde se před následující souhláskou *g* nevyslovuje:

a) před koncovým nevysloveným *t* – *doigt* [dwa], *vingt* [vẽ] a v odvozeninách těchto slov *doigté* [dwate], *vingtaine* [vẽtẽ];

b) dále ve slovech *typu longtemps* [lõtã], *sang-froid* [sãfrwa], *Longchamp* [lõtã] apod.

Poznámka:

Grafické spojení *gn* se většinou vyslovuje jako [ɲ]. V řadě slov se však vyslovuje toto spojení jako [gn] v intervokální pozici, výjimečně i na začátku slova:

magnum [magnɔm], *stagner* [stagne], *diagnostique* [djagnɔstik], *reconnaissance* [rekɔgnisjɔ], *agnostique* [agnɔstik], *gnome* [gnɔm] apod.

- c) Na konci slova se ve francouzských výrazech *g* většinou nevyslovuje:

long [lɔ̃], *sang* [sɑ̃], *étang* [etɑ̃], *Cherbourg* [ʃerbur] apod.

V cizích slovech je v této pozici výslovnost *g* naopak velmi běžná:

grog [grɔg], *gang* [gɑ̃g], *gag* [gag], *gong* [gɔ̃g], *ping-pong* [pɛ̃pɔ̃g], *Grieg* [grig], *Zadig* [zadig] atd.

B. Grafické spojení *gu*

Následuje-li za *gu* některá ze samohlásek *i*, *e*, *a*, *ë*, *y*, vyslovuje se tato skupina způsobem, který si ukážeme na následujících příkladech.

- a) *gu* před *i*, *e*, *y* se vyslovuje jako [g]:

aiguiser [egize], *anguille* [ɑ̃gij], *goux* [gø], *gueule* [gœl] atd.,
dále ve vlastním jméně *Guy* [gi]

- b) *gu* před *a* se většinou vyslovuje [gw]:

jaguar [zagwar], *lingual* [lɛ̃gwal], *Guatemala* [gwatemala] –
a dále ve slovech španělských

- c) *gu* před *ë* se vyslovuje jako [gy]:

aiguë [egy], *exiguë* [egzigy] apod.

- d) *gu* se vyslovuje [gɥ] ve slovech:

linguiste [lɛ̃gɥist], *ambiguïté* [ɑ̃bigɥite], *aiguille* [egɥij] atd.

- e) *gu* před koncovým *e caduc* vyslovujeme jako [g]:

bague [bag], *fugue* [fyg], *gangue* [gɑ̃g] apod.

C. Grafické spojení *gg*

- a) Před samohláskami *a*, *o*, *u* a před souhláskami se vyslovuje toto spojení jako [g]:

agglomération [aglomerasjɔ̃], *aggraver*, *agglutiner*, *toboggan* [tɔbɔgɑ̃] atd.

- b) Spojení *gg* + *e* vyslovujeme [gʒ]:

suggestif [sygzɛstif], *suggestion* [sygzɛstjɔ̃], *suggérer* [sygzɛre] atd.

- D. Grafické spojení *gh* se vyskytuje jen v malém počtu slov a vyslovuje se většinou jako [g]:

ghazel [gazel], *ghetto* [geto], *yoghi* [jɔgi], *Enghien* [ɑ̃gɛ̃] apod.

E. Grafický znak *c* a *x*

- a) Grafický znak *c* se vyslovuje jako [g] pouze ve slově *second* [səgɔ̃] nebo [zgɔ̃] a v jeho odvozeninách – *secondaire* [səgɔ̃dɛr], *second* [səgɔ̃de].

Protiklad znělosti souhlásek [k] – [g] slouží k rozlišení významu řady slov. Pro českého mluvčího je zejména důležité, aby dodržoval znělost ve finální pozici.

Opozice:

<i>comme</i> – <i>gomme</i>	<i>acquérir</i> – <i>aguerrir</i>
<i>quai</i> [ke] – <i>gai</i> [ge]	<i>coup</i> – <i>goût</i>
<i>Crier</i> [krije] – <i>griller</i> [grije]	<i>quand</i> – <i>gant</i>
<i>cas</i> [ka] – <i>gars</i> [ga]	<i>queue</i> – <i>Gueux</i>
<i>écouter</i> – <i>égoutter</i>	<i>bec</i> [bek] – <i>bègue</i> [bɛg]

- b) Grafický znak *x* se vyslovuje jako [gz] v klasické výslovnosti některých řeckých jmen – *Xanthippe* [gzɑ̃tip], *Xénophon*, *Xerxès* apod.

6.2 Souhlásky závěrové nosové

Charakteristickým rysem výslovnosti všech těchto souhlásek je uvolnění průchodu výdechovému proudu do dutiny nosní, jejíž rezonance se současně připojuje ke znění hlasu.

Artikulačně patří

[m] k bilabiálním souhláskám,

[n] k alveodentálním souhláskám,

[ɲ] je souhláska palatální,

[ŋ] je souhláska velární (pouze ve slovech cizího původu).

Při výslovnosti francouzských nosových souhlásek se musíme zvláště vyvarovat dvou chyb:

- a) Nesmíme oslabovat závěr při výslovnosti koncového *m* a *n*, [m] a [n] se v tomto postavení vyslovuje s větším napětím a artikulační energií než české koncové [m] a [n]:

české	francouzské
<i>dám</i>	<i>dame</i>
<i>pán</i>	<i>panne</i>
<i>len</i>	<i>leine</i>
<i>lom</i>	<i>l'homme</i>

b) Následuje-li nosová souhláska [m], [n] za ústní samohláskou, nesmíme tuto ústní samohlásku nazalízovat a souhlásku musíme vyslovit plně, s pevným závěrem; cizinci chybují často ve slovech jako

téléphone [telefɔ̃n], *sonne* [sɔ̃n], *donne* [dɔ̃n] apod.

6.2.1 Souhláska [m]

Grafické označení: **m, mm**

A. Na začátku slova se *m* vždy vyslovuje:

monde [mɔ̃d], *main* [mɛ̃], *meuble* [mœubl], *mes, moi* [mwa], *mou, minimum* [minimɔ̃m], *mnémotechnique, mâ, miel* atd.

B. Uprostřed slova se vyslovuje *m*:

a) V intervokální pozici:

aimer [eme], *homard* [ɔ̃ma:r], *humour* [ymu:r], *demain* [dəmɛ̃], *Simone, imiter, semaine, limite* atd.

b) Předchází-li některá souhláska:

romantisme, charmant, admettre, flegmatique atd.

c) Ve spojení *mn* se *m* zpravidla vyslovuje:

omnibus [ɔ̃mnibys], *hymne* [imn], *gymnastique* [zimnastik], *amnistie* [amnistɪ] apod.

Výjimku tvoří slova

automne [otɔ̃n], *condamner* [kɔ̃dane] a jejich odvozeniny.

Poznámka:

Uvnitř slova je *m* před *p* a *b* pouhým grafickým znakem, který se nevyslovuje, protože pouze označuje nosovost předcházejícího vokálu:

ambassadeur [ãbasadœ:r], *imprimer* [ẽprime], *impossible* [ẽpɔ̃sibl], *emballage* [ãbala:ʒ], *embargo* [ãbargo] apod.

d) *m + e-caduc* se vyslovuje vždy [m] s plným závěrem:

mime [mim], *dame* [dam], *âme, dôme*

C. *Koncový grafém m* se vyslovuje pouze ve slovech cizího původu a neoznačuje potom nosovost předcházející samohlásky:

minimum [minimɔ̃m], *opium* [ɔ̃pjɔ̃m], *album* [albɔ̃m], *requiem* [rekɥijem], *tandem* [tãdem], *totem* [tɔ̃tem], *muséum* [myzœm], *rhum* [rɔ̃m], *Amsterdam, Islam* apod.

D. *Grafické spojení mm* vyslovujeme zpravidla jako [m]:

sommet [sɔ̃mɛ], *flamme* [flam], *femme* [fam], *commencer* [kɔ̃mãse] atd.

Poznámka:

Předpona *em + m* se vyslovuje [ã]:

emmener [ãmne], *emménager* [ãmenaze], *emmurer* [ãmyre] apod.

6.2.2 Souhláska [n]

Grafické označení: **n, nn**

A. Na začátku slova se *n* vždy vyslovuje:

nager [naze], *neuf* [nœf], *nuît* [nɥi], *nation* [nasjɔ̃], *nous, noix* [nwa], *nœud* [nø], *non, ni, ne, nu, Nord* atd.

B. Uprostřed slova se grafický znak *n* vyslovuje jako [n]:

a) V intervokální pozici:

genou [zənu], *canard* [kana:r], *mineur* [minœ:r], *clinique* [klinik], *inutile* [inytil] apod.

Výjimkou jsou slova: *enivrer* [ãnivre], *enorgueillir* [ãnɔ̃rgœji:r], *enamou-rer* [ãnamure] a jejich odvozeniny. V těchto případech vyslovujeme nosovou samohlásku [ã] + [n].

b) Předchází-li některá souhláska:

snobisme [snɔ̃bism], *vulnérable, agnostique* [agnɔ̃stik], *urne* [yrn], *hymne* [imn], *omnibus* [ɔ̃mnibys] atd.

Poznámka:

Koncovka *-ing*, která se vyskytuje převážně ve slovech přejatých z angličtiny, se vyslovuje s velkým [ɪ]:

ring [riɪ], *dancing* [dãsiɪ], *parking* [parkiɪ], *camping* [kãpiɪ] apod.

c) *n + e caduc* se vyslovuje vždy [n] s plným závěrem:

jeune [ʒœn], *fine* [fin], *Seine* [sen], *scène* [sen] atd.

C. *Koncový grafém n* se vyslovuje převážně jen ve slovech cizího původu a v odborných výrazech; v těchto případech pak neoznačuje nosovost předcházející samohlásky:

spleen [spli:n], *cyclamen* [siklamen], *clown* [klun], *amen* [amen], *gin* [dʒin], *spécimen* [spesimen] atd. Výjimku tvoří: *Kremlin* [kremlē].

D. *Grafické spojení nn* vyslovujeme zpravidla jako [n]:

connu [kɔny], *panne* [pan], *année* [ane], *bonne* [bɔn], *consonne* [kõson], *personne* [persɔn] apod.

Poznámka:

a) Předpona *in + n* se zpravidla vyslovuje [in]:

inné [ine], *innombrable* [inõbrabl], *innavigable*

b) Iniciální spojení *enn-* se vyslovuje [ã] + [n] ve slovech: *ennui* [ãnyi], *ennoblir* [ãnbli:r], *enneiger* [ãnezɛ] a v jejich odvozeninách; ve slově *ennemi* vyslovujeme ústní samohlásku [ɛ] + [n] – [enmi].

Opozice těchto dvou nosových konsonantů [m] a [n] slouží často k rozlišení významu řady slov:

<i>mon</i> – <i>nom</i>	<i>maître</i> – <i>naître</i>	<i>mourir</i> – <i>nourir</i>
<i>mord</i> – <i>nord</i>	<i>marine</i> – <i>narine</i>	<i>sommer</i> – <i>sonner</i>
<i>mimer</i> – <i>miner</i>	<i>âme</i> – <i>âne</i>	<i>terme</i> – <i>terne</i>

6.2.3 Souhláska [ɲ]

Grafické označení: *gn, ign*

A. *Na začátku slova* existuje konsonant [ɲ] pouze v některých výrazech lidových a v argotu:

gnaf [ɲaf] (švec), *gnangnan* [ɲãɲã] (člověk bez energie), *gnognote* [ɲɔɲɔt] (nicotnost), *gnon* [ɲõ] (rána) apod.

Poznámka:

O výslovnosti odborných výrazů a tzv. slov učených s iniciálním, popř. mediálním *gn* viz výslovnost souhlásky [g].

B. *Uprostřed slova* se vyslovuje *gn* jako [ɲ].

a) Vždy po předcházející souhlásce:

lorgnon [lɔɲɔ], *auvergnat* [overɲa], *épargner* [eparɲe] atd.

b) Většinou v intervokální pozici:

agneau [aɲo], *enseigner* [ãseɲe], *champignon* [ʃãpiɲõ], *cognac* [kɔɲak], *signal* [sijaɲ], *mignon* [miɲõ] atd.

c) *gn + e caduc* se vyslovuje vždy jako [ɲ] s pevným závěrem:

gagne [gaɲ], *cigogne* [sigɔɲ], *soigne* [swaɲ], *peigne* [peɲ], *vigne* [viɲ] apod.

C. *Grafické spojení ign* (pocházející ze starého pravopisu) se vyslovuje jako [ɲ]

l'oignon [lɔɲõ], *Philippe de Champagne*, *montaigne* atd.

Opozice nosových konsonantů [n] a [ɲ] slouží často k rozlišení významu řady slov:

<i>reine</i> [rɛn]	– <i>règne</i> [rɛɲ]
<i>châtaine</i> [ʃatɛn]	– <i>châtaigne</i> [ʃateɲ]
<i>cane</i> [kan]	– <i>cagne</i> [kaɲ]
<i>résine</i>	– <i>résigne</i>
<i>vinette</i>	– <i>vignette</i>
<i>borne</i>	– <i>borgne</i>

7. SOUHLÁSKY ÚŽINOVÉ [f] – [v], [s] – [z], [ʃ] – [ʒ]

7.1 Souhlásky labiodentální [f], [v]

Charakteristickým rysem těchto souhlásek je vytvoření úžiny mezi spodním rtem a horními řezáky. Třecí šum, který trvá po celou dobu artikulace hlásky, je výraznější při neznělém [f] než při [v].

7.1.1 Souhláska [f]

Grafické označení: *f, ff, ph*

A. *Na začátku slova* se souhláska *f* vyslovuje, ať za ní následuje jakákoli samohláska, polosouhláska nebo souhláska (*l, r*):

fable, faim [fɛ], *fuite* [fɥit], *feu* [fø], *fond* [fɔ̃], *femme, fleur* [flœ:r], *flûte* [flyt], *fruit* [frɥi], *frais* [frɛ], *France* atd.

B. Uprostřed slova se *f* vyslovuje ve všech případech, tj.

- v poloze intervokalické,
- před následujícím konsonantem,
- po předcházejícím konsonantu:

café, plafond [plafɔ̃], *cafard, enfant, enfin, surface, parfait, transfuge, afghan* [afgã] atd.

- koncové *f(ff)*+ *est* se vyslovuje vždy:

carafe, étoffe, graffe, Tartuffe atd.

C. Koncové *f* se většinou vyslovuje:

chef, soif [swaf], *canif, relief, bref* [brɛf], v singuláru *bœuf* [bœf] a *œuf* [œf], *veuf* [vœf], *golf* atd.

Poznámka:

- Existuje však řada slov, v nichž se koncové *f* nevyslovuje:

nerf [nɛr], *œufs* [ø] a *bœufs* [bø], *clef* [kle] *cerf* [sɛr], dále místní jména složená, začínající „*Neuf*“ jako *Neufchatel* [nøʃatɛl] atd.

- Následuje-li po číslovce „*neuf*“ slovo začínající samohláskou, vyslovuje se koncové *f* této číslovky při vázání často jako [v] *neuf hommes* [nœvɔm], *neuf heures* [nœvœ:r].

D. Grafické spojení *ff* se vždy vyslovuje [f]:

buffet [byfɛ], *affaiblir, affoler, chauffeur, coiffeur* [kwafœr], *bouffé* [bufe], *offrir* [ɔfrir] atd.

E. Grafické spojení *ph*

- Na začátku slova se *ph* vyslovuje jako [f], ať za ním následuje jakákoliv samohláska nebo souhláska:

phrase [fraz], *phonétique, phare* [far], *philtre* [filtr], *philosophe, phonème, Phèdre* atd.

- Uprostřed slova se grafické spojení *ph* vyslovuje jako [f] ve všech případech, tj. v poloze intervokální, před následujícím i po předcházejícím konsonantu:

téléphone [telefɔ̃], *emphase* [ãfaz], *bibliographie, phosphore* [fɔʃfɔr], *alphabet, diphtongue, néphrite* [nefrit], *diaphragme* [djafrɛm], *Daphné* apod.

Spojení *ph* + *e* na konci slova se pravidelně vyslovují [f]: *paragraphe, orthographe, strophe* apod.

- Koncové *ph* se vyskytuje ve francouzštině jen ojediněle ve vlastních jménech; vyslovuje se také [f]:

Joseph [ʒozɛf]

Poznámka:

Koncové *v* se vyslovuje jako [f] pouze ve slovanských jménech, jako např. *Bazarov, Kedrov, Tourgueniev* atd.

7.1.2 Souhláska [v]

Grafické označení: *v, w*

- Na začátku slova se *v* vyslovuje, ať za ním následuje jakákoliv samohláska, polosouhláska nebo souhláska:

voler, vie [vi], *vu* [vy], *vent* [vã], *vont* [vɔ̃], *vingt* [vɛ̃], *verbe, vrai* [vrɛ], *voir* [vwa:r], *vague* atd.

- Uprostřed slova se *v* vyslovuje ve všech případech, tj. v poloze intervokalické, před následujícím konsonantem i po předcházejícím konsonantu:

avis [avi], *trouver, cave, savon, hiver, revue, alvéole, adversaire, adverbe, surveiller, service, ouvrier* atd.

Spojení *v* + *e* na konci slova se pravidelně vyslovuje jako [v]; český mluvčí musí vyslovit toto [v] s plnou znělostí:

trouve [truv], *rêve* [rev], *veuve* [vœv], *cuve* [kyv], *vive* [viv], *juive* [ʒɥiv] apod.

- Koncové *v* se ve francouzských slovech zpravidla vůbec nevyskytuje. Výjimku tvoří pouze některá přejatá slova a cizí jména:

leitmotiv [lajtɔtiv], *Tel Aviv* atd.

D. Grafický znak *w*

- Na začátku slova se vyslovuje [v]:

wagon [vagɔ̃], *Wagner, Wagram, Watteau, Waterloo* atd.

b) Uprostřed slova se vyslovuje *w* jako [v] většinou ve slovech cizího původu (nejčastěji přejatých z angličtiny a němčiny):

interviewer [ɛ̃tɛrvjuv], *edelweiss* [edɛlvɛs] nebo [edɛlvajs], *Edwige* atd.

Poznámka:

V některých slovech přejatých z angličtiny se však grafický znak *w* nevyslovuje:

clown [klun], *cow-boy* [kobɔj], *browning* [brɔniŋ], *bowling* [buliŋ] i [bɔliŋ] atd.

Protiklad znělosti souhlásek [f] – [v] slouží k rozlišení významu řady slov:

<i>faïm</i> – <i>vin</i>	<i>fois</i> – <i>vois</i>	<i>faux</i> – <i>veau</i>
<i>font</i> – <i>vont</i>	<i>fait</i> – <i>vais</i>	<i>folle</i> – <i>vol</i>
<i>enfin</i> – <i>en vain</i>	<i>buffet</i> – <i>buvait</i>	<i>défaut</i> – <i>dévoit</i>
<i>souffre</i> – <i>s'ouvre</i>	<i>greffe</i> – <i>grève</i>	<i>serf</i> – <i>serve</i>
<i>vif</i> – <i>vive</i>	<i>neuf</i> – <i>neuve</i>	<i>bref</i> – <i>brève</i>

7.2 Souhlásky prealveolární [s], [z]

Charakteristickým rysem těchto ostrých sykavek je těsné přiblížení přední části jazyka k alveolárnímu výstupku. Tím se vytvoří typická úžina, kudy výdechový proud prochází a naráží na hrany horních i dolních řezáků. Při neznělém [s] je sykavost výraznější než při znělém [z].

7.2.1 Souhláska [s]

Grafické označení: *s, ss, sc, c, cc, ç, x, ti*

A. Na začátku slova se grafický znak *s* vyslovuje jako [s], ať za ním následuje jakákoliv samohláska, polosouhláska nebo souhláska (s výjimkou spojení *sch, sh*, které se zpravidla vyslovuje [ʃ]):

sable, seul [sœl], *solide, siège, suite* [sɥit], *sentimentale, stupide, ski, spécial, slave, squelette* atd.

B. Uprostřed slova

a) V intervokálníce pozici mezi ústními samohláskami se grafický znak *s* vyslovuje většinou jako [z]:

poser [poze], *usage* [yzaʒ], *maison* [mezõ], *lisez* [lize], *viser* [vize] atd.

b) V intervokálníce pozici po nosovém vokálu se vyslovuje grafický znak *s* většinou jako [s]:

chanson [ʃãsõ], *consoler* [kõsole], *insupportable* [ɛ̃syɔɾtabl], *mensonge* [mãsõʒ], *penser* [pãse], *enseigner* [ãseŋe], *insister* [ɛ̃siste], *danser* [dãse] atd.

c) V intervokálníce pozici mezi ústními samohláskami (popř. před nosovými samohláskami) se vyslovuje *s* jako [s] jen výjimečně v některých kompozitech:

antiseptique, asymétrie, cosinus, entresol, monosyllabe, parasol, résection, vraisemblable

Poznámka:

Předpona *trans-* se před následujícím vokálem vyslovuje [trãz-]:

transition [trãzisjõ], *transalpin* [trãzalpẽ] atd.

d) Uprostřed slova po předcházejícím konsonantu i před následujícím konsonantem se grafem *s* vyslovuje většinou jako [s]:

psychologique, liste, buste, égoïsme, digestif atd.

Výjimku však tvoří slova jako

lesquels, desquels, mesdames, dále pak řada vlastních jmen jako *Dumesnil, Suresnes, Fresnes, Nesles*, kde se grafem *s* nevyslovuje.

e) Grafem *s + e* na konci slova se vyslovuje [z]; v této pozici čeští mluvčí často chybují, když nedodrží plnou znělost koncového [z]:

chose [foz], *rose* [roz], *cause* [koz], *pose* [poz], *vase* [vaz] atd.

C. Koncové *s* se většinou nevyslovuje:

pays [pei] nebo [peji], *mais* [mɛ], *bras* [bra], *succès, bois, Paris, dos, gens* [zã] atd.

Výjimku však tvoří řada slov, zvláště odborné výrazy, tzv. slova učená a některá jednoslabičná slova, v nichž se koncové *s* vyslovuje:

gratis [gratis], *bis* [bis], *jadis, maïs, tennis, atlas, hélas, rébus, lapsus, sens, tous, rhinocéros, eucalyptus, prospectus, cactus, virus, cumulus* atd.

D. Grafické spojení *ss* vyslovujeme vždy jako [s]:

discussion [diskysjō], *session* [sesjō], *russe, fosse, assez, qu'il fasse, mousse, messe, professeur, dessous, possession* atd.

E. Grafický znak *c + i, e*

a) Na začátku slova se vyslovuje *c* před samohláskami *i, e* jako [s]:

ceci [səsi], *ceux* [sø], *citron, cinéma, cent, ceinture, ciel, Cécile* atd.

b) Uprostřed slova v pozici intervokální a po předcházející souhláске vyslovujeme opět [s]:

décider [deside], *recette, médecin, calciner, abscess* atd.

c) Na konci slova vyslovujeme *c* před *e* jako [s]:

mince [mēs], *puce* [pys], *pouce* [pus], *efficace* [efikas], *noce, nièce* atd.

F. Grafické spojení *ce + i, e* vyslovujeme vždy jako [ks]:

accent [aksā], *succès* [sykse], *occident* [oksidā], *accélération, vaccin* [vaksē] atd.

G. Grafické spojení *se + i, e* vyslovujeme vždy jako [s]:

scie [si], *scène* [sɛn], *sceau* [so], *piscine* [pisin], *discipline* [di-siplin], *sceptique* [sɛptik], *science* [sjās], *osciller* [ɔsile], *descendre* [desādr], *ascenseur* [asāsœ:r] atd.

H. Grafický znak *ç* vyslovujeme vždy jako [s]:

aperçu [apersy], *leçon* [ləsō], *François* [frāswa], *reçois, déçu, français, soupçon, commençons, façade* atd.

I. Grafický znak *x* se v některých slovech vyslovuje jako [s]:

six [sis], *dix* [dis], *soixante* [swasāt], *Bruxelles, Auxerre* atd.

Většinou se však *x* v intervokální pozici a před následujícím konsonantem vyslovuje [ks], (viz výslovnost souhlásky [k]).

J. Grafické spojení *ti* se v řadě slov vyslovuje [s] (s výjimkou postavení iniciálního), často však toto spojení vyslovujeme [ti]; pro přehlednost uvádíme tabulku nejdůležitějších příkladů:

	<i>ti</i> -[s]		<i>ti-</i> [t]
	–		<i>ti-</i> [t] na zač. slova: <i>tien, tirer, tigre</i>
	- <i>tie</i> [s] <i>démocratie</i> <i>diplomatie</i>		- <i>tie</i> [t] <i>partie, sortie</i>
	–		- <i>tié</i> [t] <i>amitié, moitié</i>
	- <i>tiel</i> [s] <i>essentiel</i>		–
	–		- <i>tième</i> [t] <i>septième</i>
	- <i>tien</i> [s] <i>Egyptien</i> <i>Le Titien</i>		- <i>tien</i> [t] odvozeniny od „ <i>tenir</i> “ – <i>maintien</i>
	- <i>tier</i> [s] <i>initier</i> (verba)		- <i>tier</i> [t] <i>chantier, métier</i> (subst.)
	- <i>tieux</i> [s] <i>prétentieux</i>		–
	- <i>tient</i> [s] <i>patient</i>		–
	- <i>tial</i> [s] <i>spatial</i> <i>initial</i>		- <i>tial</i> [t] <i>bestial</i>
	- <i>tiane</i> [s] <i>gentiane</i>		–
	–		- <i>tias</i> [t] <i>galimatias</i>
	- <i>tiaux</i> [s] <i>initiaux</i>		- <i>stiaux</i> [t] <i>bestiaux</i>
	- <i>tion</i> [s] <i>relation</i> <i>fonction</i> (subst.)		- <i>tions</i> [t] <i>nous inventions</i> (verba)
	–		- <i>stion</i> [t] <i>question</i>
	- <i>tium</i> [s] <i>Latium</i>		–

Poznámka:

a) Grafické spojení *ls* vyslovujeme [lz]:

Alsace [alzas], *balsamique, Elsa, (ale: valse [vals])*.

b) Grafické spojení *rs* vyslovujeme vždy [rs]:

conversation [kōversasjō], *course* [kurs], *personne* [persɔ̃n], *université*,
verser, *ours* [urs], *mars* [mars], *Marseille* [marsej], *Versailles* [versaj] apod.

Čeští mluvčí často chybují ve výslovnosti této souhláskové skupiny, která se objevuje i v našich přejatých slovech; je třeba ve všech případech důsledně dodržovat realizaci neznělého [s] po [r].

c) Koncovky *-asme*, *-isme* vyslovujeme podle pravidel spisovné výslovnosti vždy [asm], [ism]:

réalisme, *égoïsme*, *pléonasme* atd.

d) Ve slově *plus* se vyslovuje zpravidla koncové [s] ve smyslu pozitivním: *un peu plus* [plys] (pokud není slovo *plus* před výrazem začínajícím konsonantem: *plus beau* [plybo]). V negativním smyslu se obvykle koncové *s* nevyslovuje:

il n'en veut plus [ply].

e) Koncové *s* zájmena *tous* vyslovujeme vždy ve vlastním použití tohoto zájmena: *prenez les tous* [tus]. Ve významu adjektivním však koncové *s* nevyslovujeme:

tous nos enfants [tunožāfā], *tous les jours* [tulezu:r] atd.

7.2.2 Souhláska [z]

Grafické označení: *z*, *s*, *zz*, *x*

A. Na začátku slova se *z* vyslovuje, ať za ním následuje jakákoliv samohláska:

zone [zon], *zéro* [zero], *zénith* [zenit], *zazou* [zazu] atd.

Výjimku tvoří některá vlastní jména, např. *Zeus* [dzøš].

B. Uprostřed slova se *z* vyslovuje v intervokální pozici, před následujícím a po předcházejícím konsonantu jako [z]:

gazon [gazō], *azur* [azyr], *bazar*, *zigzag* [zigzag], *Balzac*, *Tarzan*, *Zanzibar* atd.

Výjimku tvoří jen výslovnost některých cizích jmen:

Liszt [list] atd.

C. Koncové *z* se většinou nevyslovuje:

nez [ne], *assez* [ase], *vous parlez* [parle], *riz* [ri] atd.

Výjimku tvoří jen několik jednoslabičných slov a cizích jmen, např. *gaz* [gaz], *fèz* [fèz], *Suez*, *Berlioz*, *Booz* atd.

D. Grafické spojení *zz* není příliš časté, vyslovuje se většinou [z]:

razzia [razja]

Ve slovech převzatých z italštiny se však vyslovuje *zz* jako [dz], např. *piz-zicato* [pidzikato], *pizza* [pidza].

E. Grafický znak *s*

O výslovnosti grafického znaku *s* v intervokální pozici mezi ústními samohláskami a po předcházejícím konsonantu jsme se zmínili podrobně ve výkladu výslovnosti souhlásky [s]. Koncové *s* při *liaison* vyslovujeme vždy jako [z]:

les amis [lezami], *mes enfants* [mezāfā], *ses amours* [seza-mu:r], *des instruments* [dezēstrymā] atd.

F. Grafický znak *x*

Ve výkladu o výslovnosti souhlásky [g] jsme se zmínili o klasické výslovnosti zejména některých řeckých jmen, kde se uchovala výslovnost počátečního grafému *x* jako [gz] – *Xantippe*, *Xénophon*, *Xerxès*, *Xavier*; apod.

Dále vyslovujeme *x* jako [gz] ve slovech začínajících grafickým spojením *ex* + vok., např. *examen*, *exemple*, *exiger* apod. (viz výslovnost konsonantu [g]).

Protiklad znělosti souhlásek [s] – [z] slouží k rozlišení významu řady slov. Český mluvčí by měl zejména dodržovat plnou znělost při výslovnosti koncového [z].

Opozice:

<i>selle</i> – <i>zèle</i>	<i>poisson</i> – <i>poison</i>
<i>baisser</i> – <i>baiser</i>	<i>basse</i> – <i>base</i>
<i>casser</i> – <i>caser</i>	<i>douce</i> – <i>douze</i>
<i>coussin</i> – <i>cousin</i>	<i>lisse</i> – <i>lise</i>
<i>dessert</i> – <i>désert</i>	<i>russe</i> – <i>ruse</i>

Poznámka:

Důležitou gramatickou roli má tato opozice při vázání slov v rozlišování forem jako *ils sont* [ilsō] – *ils ont* [ilzō] atd.

7.3 Souhlásky postalveolární [ʃ], [ʒ]

Při artikulaci těchto tzv. tupých sykavek je průchod pro výdechový proud posunut poněkud dozadu (oproti [s], [z]), hrot jazyka se zvedá k alveolárnímu výstupku, kde se vytváří úzká úžina. Prostor mezi alveolami, zuby a jazykem vytváří menší dutinu, typickou pro akustické rysy souhlásek [ʃ] a [ʒ].

Odlišná je i činnost rtů: při [s] – [z] se koutky od sebe oddalují, při [ʃ] – [ʒ] se naopak koutky sblíží a rty se poněkud zaokrouhlují.

7.3.1 Souhláska [ʃ]

Grafické označení: *ch, sh, sch*

A. Na začátku slova se vyslovuje grafické spojení *ch* jako [ʃ] zpravidla ve francouzských slovech, popř. ve slovech přejatých, která však již plně zdomácněla:

chat [ʃa], *chaud* [ʃo], *chien* [ʃjē], *choix* [ʃwa], *chemin, cher, chic* [ʃik], *chute* [ʃyt], *chant* [ʃā], *chemise, châte* atd.

Poznámka:

O výslovnosti *ch* v odborných výrazech a slovech „učených“ viz výklad u souhlásky [k].

B. Uprostřed slova vyslovujeme grafické spojení *ch* jako [ʃ] většinou v pozici intervokální, popř. po předcházejícím konsonantu:

achat [aʃa], *alchimie* [alfimi], *architecte* [arʃitekt], *archives* [arʃiv], *hacher* [aʃe], *manche* [māʃ], *méchant* [mefā], *mouchoir* [muʃwar], *prochain* atd.

Poznámka:

Před následujícím konsonantem se spojení *ch* vyslovuje většinou [k] – převážně v odborných výrazech:

fuchsia [fyksja], *technique* [teknik], *technicien* [teknisjē] apod.

C. Koncové *ch* se vyskytuje prakticky pouze ve slovech přejatých nebo ve vlastních jménech a vyslovuje se [ʃ] nebo [tʃ]:

lunch [lœnʃ] i [lœntʃ], *punch* [pœʃ], *sandwich* [sādwiʃ] i [sādwitʃ], *match* [matʃ], *speech* [spitʃ] atd.

Poznámka:

Ve slově *almanach* se koncové *ch* nevyslovuje [almana].

D. Grafické spojení *sh* se ve vlastních francouzských slovech nikdy nevyskytuje, je pouze ve slovech přejatých a ve vlastních cizích jménech:

shérif [ʃerif], *shilling* [ʃilin], *shrapnell* [ʃrapnel], *Shakespeare, Shanghai* atd.

E. Grafické spojení *sch* není příliš časté a zpravidla se vyslovuje [ʃ]:

schéma [ʃema], *schisme* [ʃism], *schah* [ʃa], *Eschyle* [eʃil] atd.

Poznámka:

V některých odborných výrazech se vyskytuje ojediněle výslovnost odchylná: *schizophrénie* [skizofreni], *scherzo* [skerdzo] apod.

7.3.2 Souhláska [ʒ]

Grafické označení: *j, g + i, g + e*

A. Na začátku slova se grafém *j* vyslovuje vždy jako [ʒ]:

jeune [ʒœn], *jaune* [ʒon], *joue* [ʒu], *jambon* [ʒābō], *juillet* [ʒyjijē], *juin* [ʒjē], *jus* [ʒy], *je* [ʒə], *joint* [ʒwē], *Jacques* [ʒak] atd.

B. Uprostřed slova se *j* vyslovuje vždy jako [ʒ]:

ajouter [azute], *adjectif, enjamber* [āʒābe], *déjà, déjeuner, injuste* [ēʒyst], *marjolaine* [marʒolen], *objet, sujet* atd.

C. Grafické spojení *g + i, g + e* vyslovujeme na začátku slova vždy jako [ʒ]:

gilet [ʒile], *général, gens* [ʒā], *gémir, Gigi, Gigli* atd.

a) Uprostřed slova se toto spojení vyslovuje vždy jako [ʒ]:

agile [aʒil], *agenda* [aʒāda] i [aʒēda], *intelligent* [ēteliʒā], *largeur* [larʒœr], *léger* [leʒe], *orgie, budget*

b) Grafický znak *g + e* na konci slova se pravidelně vyslovuje jako plně znělé [ʒ]:

beige [beʒ], *éponge* [epōʒ], *neige* [neʒ], *singe* [sēʒ] atd.

c) Grafické spojení *ge* před *a, o, u* vyslovujeme jako [ʒ] + následující vokál:

il mangea [il māʒa], *pigeon* [piʒō], *exigeant* [egziʒā], *Georges* [ʒɔʁʒ] atd.

Protiklad znělosti souhlásek [ʃ] – [ʒ] slouží k rozlišení významu celé řady slov.

Opozice:

<i>chez</i> – <i>j'ai</i>	<i>bouche</i> – <i>bouge</i>
<i>chant</i> – <i>gens</i>	<i>manche</i> – <i>mange</i>
<i>choix</i> – <i>joie</i>	<i>haché</i> – <i>âgé</i>
<i>chou</i> – <i>joue</i>	<i>cache</i> – <i>cage</i>
<i>chose</i> – <i>j'ose</i>	<i>hache</i> – <i>âge</i>
<i>chaîne</i> – <i>gêne</i>	

7.4 Likvidy

7.4.1 Souhláska [l]

Charakteristickým znakem této hlásky je vytvoření úžiny, která nevzniká uprostřed, ale po stranách dutiny ústní. U francouzského [l] je hrot jazyka přitisknut k alveolárnímu výstupku a tím vzniká překážka uprostřed; výdechový proud pak prochází po obou stranách této překážky. Rty jsou v neutrálním postavení.

Grafické označení: *l*, *ll*, (*lh*)

A. Na začátku slova se souhláska *l* vyslovuje vždy jako [l]:

lancer [lãse], *lion* [ljõ], *loup* [lu], *longue* [lõg], *leur* [lœr], *lit* [li], *loi* [lwa], *linge* [lẽz], *lot*, *lui*, *lait*, *leçon*, *lion*, *Lyon*, *Loire* atd.

B. Uprostřed slova:

a) V intervokální pozici se *l* vždy vyslovuje:

voleur [vølœr], *élan* [elã], *soulier* [sulje], *alors* [alœr], *salon* [salõ], *celui* [sølɥi] atd.

b) Po předcházející souhlásce se *l* vždy vyslovuje:

atlas [atlas], *parle* [parl], *règlement* [rẽglãmã], *tablier* atd.

c) Před následující souhláskou se *l* většinou vyslovuje:

calcul [kalkyl], *valse* [vals], *vulnérable*, *calmer*, *alcôve* atd.

Výjimku tvoří několik slov a řada vlastních jmen, kde se v této pozici *l* nevyslovuje:

fils [fis], *pouls* [pu], *aulne* [on], *Arnauld* [arno], *Renault* [rãno] atd.

C. Koncové *l* se většinou vyslovuje:

vol [võl], *sol* [sõl], *bal* [bal], *cil* [sil], *tel* [tẽl], *nul* [nyl], *fil* [fil], *col* [kõl], *seul* [sœl] atd.

Poznámka:

Existuje však řada slov běžného slovníku (převážně zakončených na *-il*), kde se koncové *l* nevyslovuje:

gentil [zãti], *fusil* [fyzi], *chenil* [ʃœni], *sourcil* [sursi], *outil* [uti], *saoul* [su] atd.

D. Grafické spojení *ll* se většinou vyslovuje jako [l]:

aller [ale], *balle* [bal], *folle* [fõl], *nulle* [nyl] atd.

Poznámka:

V některých odborných výrazech a „učených“ slovech slyšíme někdy zdvojenou výslovnost [ll]:

allegro, *illégal* [illegal], *illustre* [illystr] atd.

E. Grafické spojení *lh* se vyslovuje zpravidla jako [l]:

philharmonie [filarmõni], *malheur* [malœr], *silhouette* [silwet] atd.

F. Grafické spojení *ill*, *ille*

a) Ve většině slov se toto spojení vyslovuje jako [j]:

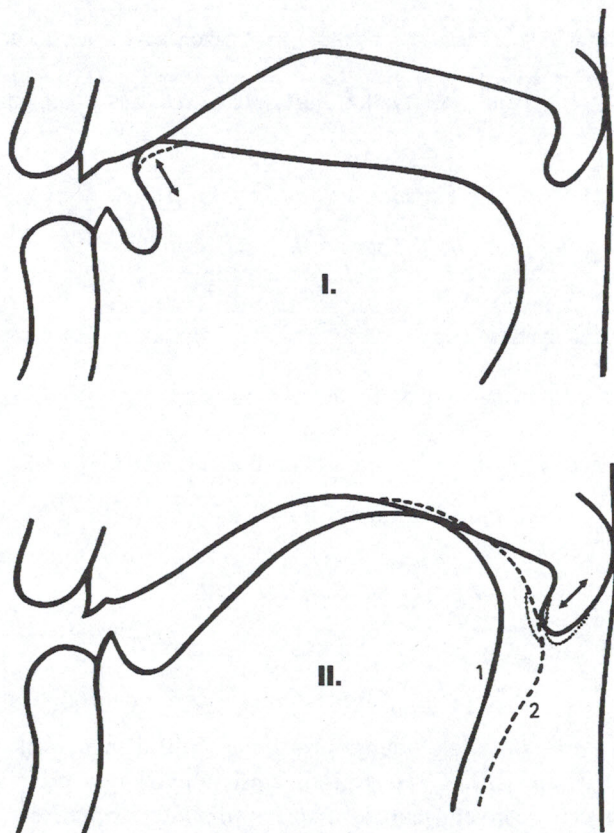
fille [fij], *famille* [famij], *feuille* [fœj], *gentille* [zãtij] atd.

b) Jako [il] se však vyslovuje ve slovech *mille* [mil], *ville* [vil], *tranquille* [trãkil], *Lille* [lil], *Gilles* [zil] i v případných odvozeninách a dále ve slovech učených, jako je *distiller* [distile], *pénicilline* [penisilin], *oscillographe* [õsilõgraf] atd.

c) Na začátku slova se *ill* vyslovuje [il], případně i se zdvojeným [ll] ve slovech jako *illettré*, *illégitime* apod.

7.4.2 Souhláska [r]

Ve francouzštině se dnes většinou vyslovuje tzv. *pařížské r dorzální*. Při artikulaci této hlásky je hrot jazyka volně opřen o dolní řezáky, zatímco zadní část hřbetu jazyka se přibližuje k měkkému patru. Někdy je toto *r* téměř bezkmitné (Carton uvádí «*r dévibré*») a v řadě případů, zejména pak ve finální pozici, ztrácí i znělost (zvl. v souhláskových skupinách neznělá souhláska + *r* – např. „*quatre, mettre, rompre*“).

30. I. Schematické znázornění výslovnosti alveolárního *r*
 II. Schematické znázornění variant dorzovelárního *r* (plná čára – č. 1) a uvulárního *r* (přerušovaná čára – č. 2)
 (podle Straky)

V některých krajích Francie (např. Bourgogne nebo Pyrénées-Orientales) se dosud vyslovuje *r alveolární*, které vyslovujeme i v češtině. Běžným termínem je oproti *dorzálnímu r* označováno jako «*r roulé*» přejaté z latiny a vyslovované až do 18. století. Ve zpívané francouzštině a částečně v jevištní mluvě se udrželo *alveolární r* ještě v prvních desetiletích 20. století; při přednesu kantát, písní a operní tvorby můžeme tuto variantu slyšet ještě i v současné době.

Na obrázku č. 30 je schematicky znázorněn rozdíl ve výslovnosti *alveolárního* a *velárního (uvulárního) r*.

Grafické označení: *r, rr*

A. Na začátku slova se souhláska *r* vždy vyslovuje:

rose [roz], *rouge* [ruʒ], *rue* [ry], *regard* [rəgar], *riche* [riʃ], *riz* [ri], *roi* [rwa], *ruine* [rujɛ̃], *rond*, *raison*, *robe*, *russe*, *rève*, *roman* atd.

B. Uprostřed slova:

a) V intervokalické pozici se *r* vždy vyslovuje jako [r]:

aurore [ɔʁɔr], *marais* [maʁɛ], *heureux* [øʁø], *héros* [eʁo], *Paris* [paʁi], *couronne* [kuron] atd.

b) Také po předcházející a před následující souhláskou se *r* vždy vyslovuje jako [r]:

sucrer [sykre], *après* [apʁɛ], *nauffrage* [nofra:ʒ], *malgré* [malgre], *porte* [pɔʁt], *surface* [syʁfas], *marcher*, *fermer*, *parler*, *tourne*, *tournois* atd.

C. Koncové *r*:

a) Koncové *r* se většinou vyslovuje:

air [ɛr], *car* [kar], *cour* [kur], *sur* [syʁ], *cuir* [kɥir], *tiroir* [tɪrwar], *speaker* [spikœr], *mer* [mɛr] atd.

b) Koncové *r* se však nevyslovuje

- v infinitivech sloves zakončených na *-er*,
- v řadě slov (zvláště substantiv a adjektiv) zakončených převážně na *-er*, *-eur*, *-rs*, (*-cher*, *-ger*):

monsieur [mɔsjø], *gars* [ga], *messieurs* [mesjø], *boulangier* [bulãʒɛ], *léger* [leʒɛ] atd.

Poznámka:

V koncovkách *-bre*, *-pre*, *-tre* je koncové [r] (před *e*) zpravidla desonorizováno a v běžné hovorové současné francouzštině [r] v tomto případě dokonce i zaniká:

sucre [sykr] – [syk], *quatre* [katr] – [kat] apod.

D. Grafické spojení *rr* se ve většině případů vyslovuje jako [r]:

barrage [baraž], *terre* [tɛr], *arrive* [ariv], *errer*, *serre* atd.

Výslovnost zdvojeného [rr] má však svou funkční platnost v některých slovesných tvarech a vyskytuje se také u řady slov po odpadnutí *e caduc*:

il courrait [kurre], *il mourra* [murra], *nous parcourrons* [par-kurrō], *verrerie* [verri], *serrurerie* [seryrri] atd.

Slovesa, jejichž kořen končí na *-rer*, se vyslovují ve futuru a kondicionálu se zdvojeným [rr]:

il durera [dyrra], *ils éclaireront* [eklerrō], *je préparerais* [pre-parre], *je parerai* [parre], *vous serrerez* [serre].

8. GRAFICKÝ ZNAK *h*

Grafický znak *h* neoznačuje ve francouzštině žádnou vyslovovanou hlásku, má však dvojí funkci, která vznikla historickým vývojem.

A. Existuje jako *h muet* (němé *h*), což je pouze tradičně přejímaný znak, který se vyskytuje převážně ve slovech latinského a řeckého původu; pro výslovnost nemá žádný význam.

B. Dále představuje *h aspiré*

a) *h aspiré* se sice také nikdy nevyslovuje, ale výslovnost ovlivňuje. V psané podobě není u *h aspiré* elize předcházejícího vokálu:

le hall [lɑo:l], *de haut* [dɑo], *ce héros* [særo] atd.

b) Před *h aspiré* nikdy nevážeme:

les | haricots, *un | hasard*, *les | héros*, *les | Hongrois* atd.

c) Ve slově *dehors* je také *h aspiré*, a proto musíme vyslovit po počátečním *d e caduc* [dæ:r].

C. Funkční platnost *h aspiré* není příliš výrazná, přesto však musíme dbát na správnou výslovnost v odlišných výrazech, jako např.:

<i>la hauteur</i>	–	<i>l'auteur</i>		<i>les hauteurs</i>	–	<i>les auteurs</i>
[laotœr]		[lotœr]		[leotœr]		[lezotœr]
<i>le hêtre</i>	–	<i>l'êtr</i>		<i>les hêtres</i>	–	<i>les êtres</i>
[læɛtr]		[lɛtr]		[leɛtr]		[lezɛtr]
<i>le Hun</i>	–	<i>l'un</i>		<i>les Huns</i>	–	<i>les uns</i>
[ləœ]		[lœ]		[leœ]		[lezœ]

Poznámka:

Za *h aspiré* také považujeme *h* ve slově *héros*, třebaže je řeckého původu:

<i>les héros</i>	–	<i>les zéro</i>
[leero]		[lezero]